

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра економіки підприємства та організації бізнесу
(назва кафедри)

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 051 «Економіка»
освітня програма «Економіка підприємства»

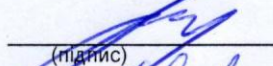
Завідувачка кафедри економіки підприємства та організації бізнесу
(назва кафедри)

Власенко Т. А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

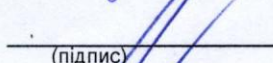
Гарант освітньо-професійної програми «Економіка підприємства»
(назва програми)

Матвієнко-Біляєва Г. Л.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Укладачі:

Мартіянова М. П.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Панчук А. С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Чумак Г. М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2023

УДК 658(076.034)

Н31

Укладачі: Г. Л. Матвієнко-Біляєва

М. П. Мартіянова

А. С. Панчук

Г. М. Чумак

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства та організації бізнесу.

Протокол № 8 від 05.01.2023 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Наскрізна програма практики для студентів спеціальності Н31 051 "Економіка" освітньої програми "Економіка підприємства" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Г. Л. Матвієнко-Біляєва, М. П. Мартіянова, А. С. Панчук, Г. М. Чумак. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 22 с.

Подано наскрізну програму практики. Наведено загальні характеристики різних видів практики, зміст практики та вимоги до баз практик. Розкрито питання організації проведення та керівництва практиками, критерії оцінювання результатів практик.

Рекомендовано для студентів спеціальності 051 "Економіка" освітньої програми "Економіка підприємства" першого (бакалаврського) рівня всіх форм навчання.

УДК 658(076.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2023

Вступ

Наскрізню програму практики складено, відповідно до Положення про проведення практики студентів Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, розробленого, згідно із Законом України "Про вищу освіту", Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. № 93, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, уведеного в дію наказом ректора університету від 26.10.2020 р. № 5, стандартами вищої освіти, освітньою програмою "Економіка підприємства" першого (бакалаврського) рівня спеціальності 051 "Економіка".

Програма практичної підготовки дозволяє здобувачам вищої освіти скласти чітке уявлення про те, що їм доведеться виконувати під час практики, як вирішити індивідуальне завдання, яку допомогу вони можуть дістати від керівників практики, закладу вищої освіти та підприємства (організації, установи), а також працівників (керівників) підприємства, із якими вони будуть зустрічатися під час практики.

Здобувачі вищої освіти дістануть необхідний обсяг практичних знань і умінь, відповідно до складених робочих програм практик.

1. Види, загальні характеристики, мета та заплановані результати практик

1.1. Види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кафедри, що забезпечують організацію	Тривалість практики	Семестри
III	Виробнича	+	+	економіки підприємства та організації бізнесу	2 тижні	6-й
IV	Науково-дослідна	+	+	економіки підприємства та організації бізнесу	2 тижні	8-й
IV	Перед-дипломна	+	+	економіки підприємства та організації бізнесу	6 тижнів	8-й

1.2. Характеристика практик (табл. 2).

Усі види практик є обов'язковими освітніми компонентами.

Таблиця 2

Характеристика практик

Курси	Назви практик	Очна (денна) форма навчання	Заочна форма навчання	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестри	Форми контролю
1	2	3	4	5	6	7	8
III	Виробнича	+	+	3	90	6	звіт

1	2	3	4	5	6	7	8
IV	Науково-дослідна	+	+	5	150	8	звіт
IV	Перед-дипломна	+	+	9	270	8	звіт

1.3. Мета практик (основні завдання).

Метою практичної підготовки студентів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця є оволодіння студентами сучасними методами та формами організації праці, формування у них на базі одержаних в університеті знань, професійних умінь і навичок для ухвалення самостійних рішень за основними напрямками роботи, формування потреби систематично поновлювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

Завдання практик формують із загальної мети практичної підготовки студентів.

1.3.1. Метою виробничої практики є розвиток професійної підготовки студентів, закріплення знань, які отримані в результаті освітнього процесу, в умовах реальної практичної діяльності у сфері сучасного бізнесу.

Завданнями виробничої практики є:

поглиблення теоретичних знань та набуття практичних умінь шляхом вивчення досвіду роботи підприємства;

адаптація студентів до реальних умов економічної та виробничої діяльності;

вивчення організаційної структури підприємства та методів управління;

ознайомлення із функціональними обов'язками керівників та спеціалістів різних економічних відділів підприємства;

проведення аналізу взаємовідносин апарату управління та польових робітників;

оволодіння сучасними управлінськими технологіями, механізмами і формами організації управління на підприємстві;

засвоєння практичних навичок у роботі та накопичення досвіду самостійної роботи;

збирання, оброблення та аналіз теоретичних і статистичних даних щодо діяльності бази практики для написання звіту.

1.3.2. Метою науково-дослідної практики є набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань у сфері сучасного бізнесу, підбір фактичного матеріалу для написання дипломної роботи.

Завданнями науково-дослідної практики є:

оволодіння студентами сучасними методами пізнання;

поглиблення та творче засвоєння теоретичного матеріалу, одержаного під час навчання в університеті;

оволодіння методикою самостійної постановки і вирішення наукових та технічних задач;

вивчення та аналіз проведених наукових досліджень за обраною науковою проблемою, пов'язаною із освітніми програмами кафедри економіки підприємства та організації бізнесу;

визначення стану розроблення обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі.

1.3.3. Метою переддипломної практики є закріплення і поглиблення знань, які одержали студенти під час навчання, формування у них професійних знань і навичок для ухвалення самостійних рішень під час практичної роботи в сучасних умовах, виховання потреби щоденно поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в подальшій діяльності.

Завданнями переддипломної практики є:

закріплення теоретичних знань та поглиблення практичних навичок організаційно-управлінського характеру в сфері економічної діяльності підприємства;

вивчення досвіду і методів організації виробництва, організаційно-економічних основ ведення бізнесу на зовнішніх ринках, методів та практичних засобів сучасного менеджменту організації безпосередньо на робочому місці в структурному підрозділі підприємства;

вивчення та аналіз роботи з планування, контролю й організації економічної діяльності;

здобуття практичних навичок ухвалення різноманітних рішень управлінського характеру, досвіду керування та спілкування у колективі, дослідження ефективності системи комунікацій організації;

визначення основних шляхів підвищення ефективності економічної діяльності організації (підприємства) та виконання посадових обов'язків.

1.4. Заплановані компетентності та результати навчання (табл. 3).

Таблиця 3

Заплановані компетентності та результати навчання

Назва практики	Спеціальні компетентності	Загальні компетентності	Результати навчання
Виробнича	–	ЗК11	РН1, РН10, РН4, РН21, РН14
	СК15	–	РН3, РН1, РН23, РН25, РН26, РН 27
	СК10	–	РН6, РН10, РН11, РН16, РН18, РН19
	СК13	–	РН4, РН7, РН13, РН22.
Науково-дослідна	СК8	–	РН7, РН11, РН13, РН14, РН15, РН17, РН19, РН21
Перед-дипломна	–	ЗК11	РН4, РН16
	СК13	–	РН7, РН13, РН22
	СК10	–	РН6, РН10, РН11, РН16, РН17, РН18

Примітки:

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК15. Здатність розробляти заходи з формування й використання потенціалу підприємства, всіх видів ресурсів за різними сферами діяльності підприємства.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

РН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

PH6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

PH7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

PH10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

PH11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

PH13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

PH14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

PH15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

PH16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

PH17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

PH18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

PH19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

PH21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

PH22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

PH23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

PH25. Вміти координувати дії та контролювати процес формування й використання всіх видів ресурсів та виробничий процес на підприємстві за різними сферами діяльності підприємства.

PH26. Оцінювати вплив чинників бізнес-середовища та здійснювати стратегічне планування діяльності підприємств.

PH 27. Вміти застосовувати знання з цифрової економіки, мереж, електронної торгівлі та електронного бізнесу, з метою прийняття оптимальних рішень.

2. Зміст практик

2.1. Виробнича практика.

1. Виробнича практика є складовою частиною освітнього процесу студентів спеціальності 051 "Економіка" освітньої програми "Економіка підприємства" третього курсу першого (бакалаврського) рівня.

2. Основними формами проведення виробничої практики є: екскурсії на підприємство, яке є базою для проходження виробничої практики;

детальне ознайомлення з організацією роботи одного з відділів підприємства, яке відповідає вимогам навчальної програми студентів за спеціальністю 051 "Економіка" освітньої програми "Економіка підприємства";

консультації з фахівцями підприємства, які є спеціалістами за обраною студентами професією.

3. Під час проходження виробничої практики керівники від бази практик разом з керівниками практики від кафедри економіки підприємства та організації бізнесу надають консультації студентам щодо написання звіту.

4. Після закінчення терміну проходження виробничої практики у письмовій формі складається звіт про виконання програми практики.

2.2. Науково-дослідна практика.

1. Науково-дослідна практика є обов'язковим етапом у підготовці високоякісного фахівця зі спеціальності 051 "Економіка" освітньої програми "Економіка підприємства".

2. Сутність науково-дослідної практики полягає у залученні студентів до самостійної дослідницької роботи, ознайомленні з методикою проведення наукової роботи в університетах.

3. Базою науково-дослідної практики є Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

4. Заходами проведення науково-дослідної практики можуть бути лекції професорів та провідних викладачів кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, виконання наукового дослідження за обраною проблематикою, написання наукової статті.

5. Основним документом, що свідчить про виконання студентом програми науково-дослідної практики є наукове дослідження, яке готується студентом у вигляді наукової статті. Таке дослідження має два основних рівні: емпіричний і теоретичний. Збирання фактів, їхній первинний опис, узагальнення й систематизація – характерні ознаки емпіричного пізнання.

Будь-яке наукове дослідження слід розпочинати зі збирання, систематизації та узагальнення фактів. Далі дослідник здійснює:

критичне оцінювання та перевірку кожного факту;

описує кожний факт термінами тієї науки, в якій проведено дослідження;

відбирає типові факти, що відображають основні тенденції розвитку.

На завершальному етапі студент наводить теоретичні та практичні рекомендації щодо обраної теми наукового дослідження.

2.3. Переддипломна практика.

1. Відповідно з навчальним планом, для підсилення практичного спрямування підготовки студентів четвертого курсу першого (бакалаврського) рівня спеціальності 051 "Економіка" освітньої програми "Економіка підприємства" передбачено переддипломну практику на базових підприємствах, установах та організаціях будь-якої галузі та форми власності, тобто на базах практики, які відповідають вимогам програми навчання.

2. Переддипломна практика є завершальним етапом навчання та підготовки висококваліфікованих спеціалістів і має розширити й поглибити теоретичні та практичні знання за фахом, отримані під час навчання, закріпити здобуті організаційно-управлінські вміння та навички.

3. Після закінчення переддипломної практики студент складає у письмовій формі звіт, який відображає всі аспекти діяльності студента на місцях проходження переддипломної практики.

3. Вимоги до баз практик

3.1. Виробнича практика.

Базою для проходження виробничої практики можуть бути: підприємства різних форм власності, організації, державні фінансові установи. У цих умовах має бути забезпечене виконання студентами-практикантами програми практики.

3.2. Науково-дослідна практика.

Проведення науково-дослідної практики здійснюється в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця.

3.3. Переддипломна практика.

Базою для проходження переддипломної практики можуть бути: підприємства різних форм власності, організації, державні фінансові установи.

У цих умовах має бути забезпечене виконання студентами-практикантами програми практики.

Керівник практики від бази практики для забезпечення якісного проходження практики студентами повинен:

- оформити наказ про прийняття студентів на практику;

- разом із керівником практики від кафедри розподілити студентів за підрозділами бази практики та робочими місцями, які вимагають підготовки студентів за спеціальністю 051 "Економіка" освітньої програми "Економіка підприємства";

- спільно з керівником практики від кафедри економіки підприємства й організації бізнесу організувати і контролювати організацію практики студентів відповідно до графіка та програми практики;

- забезпечити проведення інструктажів з охорони праці;

- ознайомити студентів із організацією роботи на конкретних робочих місцях, допомагати їм правильно виконувати всі завдання, навчати практикантів раціональним методам роботи;

- забезпечити виконання індивідуального завдання студентами;

- керувати переддипломною роботою студентів, передбаченою завданням кафедри, та надавати допомогу студентам в одержанні робочих матеріалів;

- виконувати контроль проходження практики відповідно до календарного графіка;

- приведення фактичного рівня знань, умінь та навичок студента-практиканта до нормативних вимог.

Після закінчення терміну практики студент доповідає керівнику про закінчення практики та здає на перевірку щоденник і звіт у визначені випускаючою кафедрою терміни.

Результатом проходження виробничої, науково-дослідної та переддипломної практик є складання звіту.

Звіт з виробничої, науково-дослідної та переддипломної практики студенти друкують українською мовою на папері стандартного розміру. Звіт має відображати повну характеристику самостійної роботи практиканта на підприємстві (в установі) – базі практики.

Структурно звіт складається з розділів, які передбачені робочою програмою виробничої та переддипломної практики та відображаються у змісті.

До звіту додається виконане індивідуальне завдання та/або копії документів (додатків) про виконану роботу. Усі додатки до звіту повинні бути

пронумеровані. Посилання у текстовій частині звіту на додатки подається із вказівкою на номер додатка.

Під час складання звіту з виробничої та переддипломної практики необхідно: підготувати до здачі всі офіційні документи, завірені печатками від бази практики (всього 4 печатки): направлення на практику (дві печатки: прибув, вибув), характеристику (завірену печаткою), робочу програму (завірену печаткою); підготувати звіт згідно зі структурою: титульний аркуш, зміст, вступ, опис теоретичної та практичної частини згідно з тематикою практики, висновки, список використаної літератури; зробити аналіз зібраної під час проходження виробничої та переддипломної практики статистичної інформації, зробити відповідні висновки.

Усі питання, що відображаються в звітах з виробничої, науково-дослідної та переддипломної практик, мають бути розглянуті згідно з такими вимогами:

- містити теоретичні та практичні аспекти певного питання;

- під час висвітлення питань необхідно спиратись на чинні нормативно-правові документи, інструктивний матеріал, урахувати галузеві особливості підприємства (установи) – бази практики;

- усі розрахунки мають бути виконані на основі офіційних інформаційних матеріалів у цифровому вираженні;

- проведений аналіз з окремих питань має містити характеристику виявлених тенденцій, закономірностей і висновків, а також авторську позицію практиканта відносно процесів, які аналізуються, й відобразити його бачення розвитку процесу в перспективному періоді.

Обсяг звітів має бути достатнім для висвітлення змісту проведеної роботи. Додатки до звітів мають складатися із заповнених власноруч форм внутрішніх документів баз практики.

4. Організація проведення та керівництво практиками

Процес організації практики вимагає вирішення таких питань:

- вибір бази практики;

- установлення загальних засад керівництва практикою;

- визначення форми проведення практики;

- визначення кола обов'язків та прав студентів-практикантів;

підготовка індивідуальних завдань для проходження практики;
підбір інформаційної бази практики (літературних джерел, законодавчих та нормативних документів тощо);

визначення форм і методів контролю за проходженням практики;
розроблення вимог щодо підготовки та оформлення звіту за результатами проходження практики.

Виробничу та переддипломну практику на базах практики розпочинають із ознайомлення студентів-практикантів з організаційною структурою бази практики, її традиціями, досягненнями. Організовується зустріч практикантів із працівниками, які будуть причетні до виконання програми практики, розглядаються робочі програми, уточнюються окремі положення.

Керівництво практикою студента здійснюється представниками закладу вищої освіти і баз практики.

Відповідальний за організацію та проведення практики на кафедрі зобов'язаний:

забезпечити проведення інструктажу студентів з правил охорони праці та техніки безпеки;

здійснювати організацію та методичне керівництво забезпечення практики студентів і контроль за її проведенням;

консультувати студентів у період практики;

організувати обговорення результатів проходження практики на засіданні кафедри з наданням пропозицій щодо її поліпшення.

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

здійснювати контроль підготовленості баз практики;

проводити загальні збори зі студентами, на яких інформувати про терміни проведення практики, викласти мету, завдання і зміст практики;

провести під розпис інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки і попередження нещасних випадків;

надати студентам-практикантам необхідні документи (направлення, програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, тема курсового і дипломного проекту (роботи), методичні рекомендації та інші), перелік яких встановлює університет і провести загальний інструктаж;

ознайомити студентів із системою звітності конкретного виду практики, терміном здачі звіту на кафедрі;

забезпечити високу якість проходження практики відповідно до програми та індивідуального завдання у тісному контакті з керівником практики від підприємства (організації, установи);

ознайомити керівника від підприємства з програмою практики та узгодити графік її проходження;

провести захист звітів із практики студентів у встановлений термін та здати їх відповідальному по кафедрі за організацію практики студентів;

інформувати на засіданнях кафедри про хід практики;

звітування завідувачеві кафедри про підсумки практики з пропозиціями і зауваженнями щодо її проходження.

Обов'язки і права студента-практиканта. Обов'язки і права формуються в межах, які мають забезпечити виконання практикантом програм практики. Обов'язки студента регламентуються визначенням окремих організаційних заходів, які має виконати студент-практикант.

У період практики студенти мають:

бути присутніми на загальних зборах щодо інформування особливостей проходження практики;

до початку практики одержати від керівника практики від кафедри економіки підприємства та організації бізнесу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

своєчасно прибути на базу практики;

у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

вивчити і чітко дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії;

нести відповідальність за виконану роботу;

своєчасно скласти та захистити звіт з практики.

До студента, що не виконав робочу програму практики та завдання у встановлений термін і отримав негативний відгук керівника або незадовільну оцінку на захисті, застосовуються заходи як до студента, що не встигає включно з відрахуванням зі студентів закладу вищої освіти. У разі порушення студентом трудової дисципліни та правил внутрішнього розпорядку баз практики за поданням керівника підрозділу та керівника практики студента може бути усунено від проходження практики, про що сповіщають декана факультету і завідувача випускової кафедри. За їхніми пропозиціями ректор може розглядати питання про відрахування студента із ЗВО.

У процесі проходження практики студенти мають право:

на одержання в період практики стипендії та бути зарахованими на вакантну посаду з оплатою праці (окрім стипендії) за рахунок бази практики;

отримувати необхідну інформацію для виконання завдань згідно з програмою практики;

користуватися інформаційним фондом баз практики з дозволу головних фахівців і керівників структурних підрозділів;

отримувати компетентну консультацію фахівців баз практики з питань, передбачених робочою програмою практики;

з дозволу керівника практики від баз практики користуватися обчислювальною технікою й оргтехнікою для оброблення інформації, пов'язаної з виконанням завдання практики;

користуватися послугами підрозділів невиробничої інфраструктури баз практики.

5. Оцінювання результатів практики

Оцінюють результати проходження й захисту практики за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в університеті (табл. 4).

Таблиця 4

Шкала оцінювання результатів проходження та захисту практики

Оцінка (за чотирибальною шкалою)	Оцінка (за стобальною шкалою)
Диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	1 – 59
Недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	1 – 59

Підсумкова кількість балів, набута здобувачем вищої освіти за результатами проходження практики, ураховує:

відгук керівника від бази практики;

відгук керівника від кафедри;

презентацію здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

відповіді на запитання.

Здобувачі вищої освіти, які не захистили у призначений термін звіти із практики, будуть мати академічну заборгованість.

Критерії оцінювання практик:

Виробнича практика:

1 – 59 балів – програму практики не виконано, студент не дотримувався календарного плану проходження практики, систематично порушував встановлені терміни виконання завдань, наданих керівником; щоденник оформлено з порушенням встановлених вимог; структура звіту не відповідає встановленим вимогам щодо змісту, не містить належної інформації про зміст, форму організації та контролю діяльності, що здійснювалася під час проходження практики або окремого її етапу, містить грубі змістові помилки або негативну характеристику керівника від бази практики, що дозволяє зробити висновок про невиконання або неналежне виконання програми виробничої практики;

60 – 73 бали – програму виробничої практики виконано студентом у неповному обсязі, студент загалом дотримувався календарного плану проходження практики, але допускав відступи від нього, які вплинули на якість практики; щоденник загалом містить належну інформацію, однак оформлено з порушенням встановлених вимог; структуру звіту побудовано згідно з вимогами, однак містить не більше одного обов'язкового елемента, частково або неповно виконаного; звіт з виробничої практики свідчить про виконання програми практики загалом, переважно охоплює необхідну інформацію, яка є дещо поверхневою, висновки не містять належної аргументації; характеристика керівника від бази практики загалом є позитивною;

74 – 89 балів – програму виробничої практики виконано студентом у повному обсязі з дотриманням календарного плану проходження практики, однак наявні незначні зауваження щодо змісту й оформлення матеріалів практики; щоденник оформлено у належний спосіб з незначними зауваженнями щодо дотримання встановлених вимог; звіт з виробничої практики загалом висвітлює необхідну інформацію, передбачену вимогами, охоплює всі етапи практики, містить позитивну оцінку керівника від бази практики, однак наявні несуттєві зауваження;

90 – 100 балів – програму виробничої практики виконано студентом у повному обсязі з чітким дотриманням календарного плану проходження

практики; щоденник оформлено у належний спосіб з повним дотриманням встановлених вимог; звіт з виробничої практики складено з дотриманням усіх встановлених вимог і містить усю необхідну інформацію щодо процесу організації та результатів проходження виробничої практики: реалізації індивідуальної програми практики та інших завдань, одержаних від керівників практики для виконання на базі практики; ефективності та корисності практики з погляду набутих навичок та вмінь, стану підготовленості зібраних матеріалів для комплексної курсової роботи тощо; матеріали звіту охоплюють усі етапи практики. Характеристика керівника від бази практики містить високу позитивну оцінку та засвідчує, що програму практики виконано повною мірою та у належний спосіб.

Науково-дослідна практика:

1 – 59 балів – програму практики не виконано, студент не дотримувався календарного плану проходження практики, систематично порушував установлені терміни виконання завдань, наданих керівником; щоденник оформлено з порушенням встановлених вимог; структура звіту не відповідає встановленим вимогам щодо змісту, містить грубі змістові помилки або негативну характеристику керівника, що дозволяє зробити висновок про невиконання або неналежне виконання програми науково-дослідної практики;

60 – 73 бали – програму науково-дослідної практики виконано студентом у неповному обсязі, студент загалом дотримувався календарного плану проходження практики, але допускав відступи від нього, які вплинули на якість практики; щоденник загалом містить належну інформацію, однак оформлено з порушенням встановлених вимог; структуру звіту побудовано згідно з вимогами, однак містить не більше одного обов'язкового елемента, частково або неповно виконаного; звіт з науково-дослідної практики свідчить про виконання програми практики загалом, переважно охоплює необхідну інформацію, яка є дещо поверхневою, висновки не містять належної аргументації; характеристика керівника загалом позитивна;

74 – 89 балів – програму науково-дослідної практики виконано студентом у повному обсязі з дотриманням календарного плану проходження практики, однак наявні незначні зауваження щодо змісту й оформлення матеріалів практики; щоденник оформлено у належний спосіб з незначними зауваженнями щодо дотримання встановлених вимог; звіт з науково-

дослідної практики загалом висвітлює необхідну інформацію, передбачену вимогами, охоплює всі етапи практики, містить позитивну оцінку керівника практики, однак наявні несуттєві зауваження;

90 – 100 балів – програму науково-дослідної практики виконано студентом у повному обсязі з чітким дотриманням календарного плану проходження практики; щоденник оформлено у належний спосіб з повним дотриманням встановлених вимог; звіт з науково-дослідної практики складено з дотриманням усіх встановлених вимог і містить усю необхідну інформацію щодо процесу організації та результатів проходження науково-дослідної практики: реалізації індивідуальної програми практики та інших завдань, одержаних від керівника практики для виконання; ефективності та корисності практики з погляду набутих навичок та вмій, стану підготовленості зібраних матеріалів для бакалаврської дипломної роботи тощо; матеріали звіту охоплюють усі етапи практики. Характеристика керівника практики містить високу позитивну оцінку і засвідчує, що програму практики виконано повною мірою та у належний спосіб.

Переддипломна практика:

1 – 59 балів – програму практики не виконано, студент не дотримувався календарного плану проходження практики, систематично порушував установлені терміни виконання завдань, наданих керівником; щоденник оформлено з порушенням встановлених вимог; структура звіту не відповідає встановленим вимогам щодо змісту, не містить належної інформації про зміст, форму організації та контролю діяльності, що здійснювалася під час проходження практики або окремого її етапу, містить грубі змістові помилки або негативну характеристику керівника від бази практики, що дозволяє зробити висновок про невиконання або неналежне виконання програми переддипломної практики;

60 – 73 бали – програму переддипломної практики виконано студентом у неповному обсязі, студент загалом додержувався календарного плану проходження практики, але допускав відступи від нього, які вплинули на якість практики; щоденник загалом містить належну інформацію, однак оформлено з порушенням встановлених вимог; структуру звіту побудовано згідно з вимогами, однак містить не більше одного обов'язкового елемента, частково або неповно виконаного; звіт з переддипломної практики свідчить про виконання програми практики загалом, переважно

охоплює необхідну інформацію, яка є дещо поверхневою, висновки не містять належної аргументації, характеристика керівника від бази практики загалом є позитивною;

74 – 89 балів – програму переддипломної практики виконано студентом у повному обсязі з дотриманням календарного плану проходження практики, однак наявні незначні зауваження щодо змісту й оформлення матеріалів практики; щоденник оформлено у належний спосіб з незначними зауваженнями щодо дотримання встановлених вимог; звіт з переддипломної практики загалом висвітлює необхідну інформацію, передбачену вимогами, охоплює всі етапи практики, містить позитивну оцінку керівника від бази практики, однак наявні несуттєві зауваження;

90 – 100 балів – програму переддипломної практики виконано студентом у повному обсязі з чітким дотриманням календарного плану проходження практики; щоденник оформлено у належний спосіб з повним дотриманням встановлених вимог; звіт з переддипломної практики складено з дотриманням усіх встановлених вимог і містить усю необхідну інформацію щодо процесу організації та результатів проходження переддипломної практики: реалізації індивідуальної програми практики та інших завдань, одержаних від керівників практики для виконання на базі практики; ефективності та корисності практики з погляду набутих навичок та вмінь, стану підготовленості зібраних матеріалів для бакалаврської дипломної роботи тощо; матеріали звіту охоплюють всі етапи практики; характеристика керівника від бази практики містить високу позитивну оцінку і засвідчує, що програму практики виконано повною мірою та у належний спосіб.

Рекомендована література

1. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

2. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця [Електронний ресурс] : наказ № 5 від 26.10.2020 р. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.

3. Положення про практичну підготовку в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, затвердженого наказом 31.01.2020 р. № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-organizatsiyu-praktyky-studentiv.pdf>.

4. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.

5. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : № 1556-VII від 01.07.2014 р. Закон України (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1556-18>.

6. Про освіту [Електронний ресурс] : № 2145-VIII від 05.09.2017 р. Закон України (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2145-19>.

Зміст

Вступ.....	3
1. Види, загальні характеристики, мета та заплановані результати практик.....	4
2. Зміст практик.....	9
3. Вимоги до баз практик.....	10
4. Організація проведення та керівництво практиками.....	12
5. Оцінювання результатів практики.....	15
Рекомендована література.....	19

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Наскрізна програма практики
для студентів спеціальності 051 "Економіка"
освітньої програми "Економіка підприємства"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Матвієнко-Біляєва** Галина Леонідівна
Мартіянова Марина Павлівна
Панчук Анастасія Сергіївна
Чумак Ганна Миколаївна

Відповідальний за видання *Т. А. Власенко*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2023 р. Поз. № 47 ПП. Обсяг 22 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

---

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*